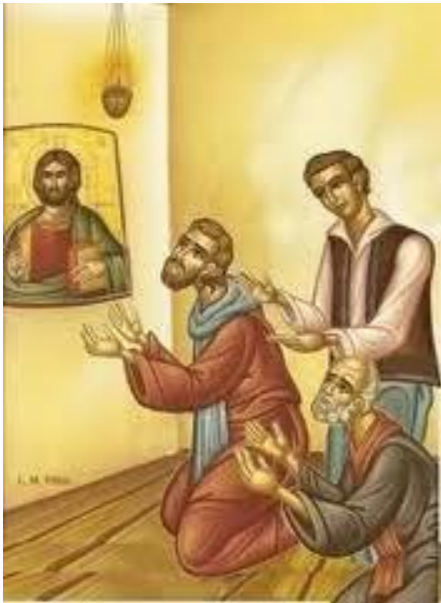

Κατανυκτική ἔρμηνεία τοῦ Μεγάλου Κανόνος

Ὡδ ἢ β΄

Τροπάριο κδ΄ (Μεγάλου Κανόνος)

Ἰλάσθητι, ὡς ὁ τελώνης βοῶ σοι, Σῶτερ, ἰλάσθητί μοι· οὐδεὶς γάρ τῶν ἐξ Ἀδάμ ὡς ἐγώ ἤμαρτέ σοι.

Σπλαχνίσου, Σοῦ φωνάζω σάν τόν τελώνη, Σωτήρα μου, σπλαχνίσου με! Γιατί κανένας ἀπ' τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀδάμ δέν ἀμάρτησε ὅπως ἐγώ σ' Ἐσένα.

Ὡφέλιμη διδαχὴ γιὰ τόν τελώνη καὶ τόν Φαρισαῖο

Τελώνης, στά χρόνια τοῦ Χριστοῦ, λεγόταν ἑπιφορτισμένος μέ τήν εἴσπραξη τῶν φόρων ἀπό τό λαό γιά λογαριασμό τῶν ρωμαϊκῶν ἀρχῶν. Οἱ τελῶνες ἦταν συνήθως ἄδικοι καί ἄρπαγες, γι' αὐτό τοποθετοῦνταν στό ἴδιο ἐπίπεδο μέ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καί τίς πόρνες. Ὁ τελώνης, ὡστόσο, τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς (Λουκ. 18,10-14), ἐπειδὴ ἔδειξε βαθιὰ ταπείνωση κι ἔκανε θερμὴ ἐξομολόγηση στό Θεό, χτυπώντας τό στήθος του καὶ λέγοντας, "Θεέ μου, σπλαχνίσου με, τόν ἀμαρτωλό!", πῆρε εὐκόλα ἀπό τόν φιάνθρωπο Κύριο ὅλων τῶν ἀνομιμάτων του τήν ἄφεση. Ἀντίθετα, ὁ μέγας Φαρισαῖος, μολονότι ἔδινε στό ναό τό δέκατο ἀπ' ὅλα τὰ εἰσοδήματά του, νήστευε, προσευχόταν, εἶχε κάθε ἀρετή, γιὰ τὴ μεγάλη του ἔπαρση καταδικάστηκε. Καὶ δίκαια. Γιατί;

Πρῶτα-πρῶτα, ἔπρεπε νά γνωρίζει πὺς ἦταν ἄνθρωπος. Καὶ ὡς ἄνθρωπος, εἶχε ἀναπόφευκτα καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι κι ἂν μία μόνο μέρα ζοῦσε, ἦταν ἀδύνατο νά μὴν ἀμαρτήσῃ μέ τὰ ἔργα ἢ μέ τὰ λόγια ἢ μέ τίς σκέψεις. Κάθε ἀμαρτία, καὶ ἡ πιὸ μικρή, ὡς ἀντίθεση στό θέλημα

τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ ἀνταρσία ἐναντίον Του. Ἄς μὴν ξεχνᾶμε πὼς ὁ Ἐωσφόρος ἀπὸ τᾶς ὑψὸς τοῦ οὐρανοῦ ξέπεσε στὰ καταθόνια τοῦ ἄδη γιὰ ἓνα μονάχα ὑπερήφανο λογισμό, χωρὶς νὰ ἔχει ἄλλες ἀμαρτίες, ὅπως ἐμεῖς.

Δεύτερον, ἔπρεπε νὰ σκεφτεῖ πὼς ὅσα καλὰ εἶχε, ὅλα ἦταν τοῦ φιλόφρονος Θεοῦ δῶρα καὶ χαρίσματα. Ὁφείλε, λοιπόν, νὰ δοξάζει γι' αὐτὰ τὸν Πλάστη του μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ ταπείνωση, ὄχι νὰ τὸν “εὐχαριστεῖ” μὲ τόση αὐταρέσκεια, γιατί δὲν ἦταν τάχα ἀμαρτωλὸς σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, κατακρίνοντας ἔτσι ὅλο τὸν κόσμον καὶ ἀρπάζοντας μὲ προκλητικότητα ἀπὸ τὸν Κύριον τὸ ἀξίωμα τοῦ Κριτῆ τῆς οἰκουμένης.

Τρίτον, ἔπρεπε νὰ συλλογιστεῖ πὼς ὁ Θεὸς δὲν ἔχει καμὴν ἀνάγκη οὔτε τίς νηστεῖες καὶ τίς ἐλεημοσύνες μας οὔτε τίς προσευχὲς καὶ τίς ἀγρυπνίες μας οὔτε τίποτ' ἄλλο ἀπ' ὅσα μᾶς ζητάει νὰ κάνουμε. Αὐτὰ τὰ ὅρισε γιὰ τὴ δική μας ὠφέλεια, προνοώντας γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς μας.

Ὁ Φαρισαῖος, λοιπόν, θὰ προσευχόταν θεάρεστα, ἀνέλεγε: “Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού, φανερώνοντας τὴν ἀπειρὴ ἀγαθότητά Σου, μ' ἔφερες ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία στὴν ὑπαρξη, ἐπλασες ἀπὸ χῶμα τὸ σῶμα μου μὲ τὰ θεϊκὰ Σου χέρια καὶ τὸ ψύχωσες μὲ τὴν πανάγια πνοή Σου, χαρίζοντάς μου τὴ ζωὴ, τὴ λογικὴ, τὴν αὐτεξουσιότητα καὶ τὴν ἀθανασία. Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού μὲ στόλισες, τὸν χρωμάτινον ἀνθρώπον, μὲ τοὺς λαμπροὺς χαρακτῆρες τῆς θείας εἰκόνας Σου, πού μὲ τίμησες μὲ τὴ δυνατότητα νὰ σοῦ μοιάσω, πού μὲ πλούτισες μὲ τὰ διάφορα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Σου Πνεύματος. Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού ἔκανες γιὰ μένα τὸν παράδεισον τῆς τρυφῆς, πού ἀπλωσες γιὰ μένα τὸν ἀπέραντον οὐρανὸ μὲ τὸν ἥλιον, τὴ σελήνην καὶ τ' ἀναρίθμητα ἀστέρια, πού δημιούργησες γιὰ μένα τὴ γῆ μὲ τοὺς κάμπους καὶ τὰ βουνά, μὲ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δέντρα, μὲ τοὺς καρπούς καὶ τὰ λουλούδια, μὲ τὰ πουλιά καὶ τὰ ζῶα, μὲ τὰ τόσα πράγματα καὶ πλάσματα - ἄλλα γιὰ νὰ μὲ τρέφουν, ἄλλα γιὰ νὰ μὲ ὑπηρετοῦν, ἄλλα γιὰ νὰ μὲ θεραπεύουν, ἄλλα γιὰ νὰ μὲ ντύνουν, ἄλλα γιὰ νὰ μὲ τέρπουν. Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού παραβλέπεις τίς καθημερινὰς ἀμαρτίες μου καὶ μακροθυμεῖς, ὡς ἀμνησίκαιος, περιμένοντας τὴ μετάνοια καὶ τὴν ἐπιστροφή μου. Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, γιὰ ὅλες τίς εὐεργεσίες Σου, ὅσες ἔλαβα καὶ ὅσες ἐλπίζω νὰ λάβω ἀπὸ τὸν ἀνυπέβλητον πλοῦτον τῆς ἀγαθότητός Σου”.

Ἔτσι ἔπρεπε νὰ προσευχηθεῖ ὁ Φαρισαῖος, ὅταν ἀνέβηκε στό ναό, εὐχαριστώντας δηλαδή γιὰ ὅλα τὸν εὐεργέτην τοῦ Κυρίου, καὶ ὄχι λέγοντας πὼς δὲν εἶναι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἄρπαγας, ἄδικος, μοιχὸς κ.λ.π. ἢ καὶ σὰν τὸν τελῶνην.

Ταλαίπωρε Φαρισαῖε! Δὲν εἶσαι, λές, σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Τί εἶσαι τότε; Ἄγγελος; Ἀλλὰ ἡ φύση σου καὶ τὸ ἀλαζονικὸ φρόνημά σου δὲν ταιριάζουν στοὺς ἀγγέλους. Μήπως δαίμονας; Ἀλλὰ οἱ δαίμονες εἶναι ἄυλοι καὶ ἄσαρκοι, ἐνῶ ἐσύ ἔχεις ὑλικὸ σῶμα, σὰρκα καὶ κόκαλα. Ἄφοῦ, λοιπόν, δὲν εἶσαι

οὔτε ἄνθρωπος, ὅπως ὁμολογεῖς ὁ ἴδιος, οὔτε ἄγγελος, ὅπως φανερώνει ἡ ἔπαρσή σου, οὔτε δαίμονας, ὅπως ἀποδεικνύει τό σῶμα σου, δέν μπορεῖ παρά νά εἶσαι γαῖδαρος! Καί ὁ Θεός γαῖδάρους δέν σώζει. Στόν παράδεισο βάζει μόνο ἄνθρώπους λογικούς καί ταπεινούς. Γι' αὐτό δίκαια καταδικάστηκες, δίκαια ἔχασες τή χάρη τοῦ Κυρίου, δίκαια ἐγίνες αἰώνιο καί θλιβερό παράδειγμα κομπασμοῦ καί ὑψηλοφροσύνης. Γιά νά βλέπουν οἱ ἄνθρωποι τήν αἰφνίδια πτώση σου, καί, ἀποφεύγοντας τήν ἀνόητη ὑπερηφάνεια, νά ταπεινώνονται σάν τόν τελώνη, ἔχοντας στό νοῦ τους τίς ἀμαρτίες τους καί λέγοντας: “Σπλαχνίσου με, Σωτήρα μου, τόν ἀμαρτωλό καί ἀνάξιο δοῦλο Σου, καί σῶσε με, ὡς φιάνθρωπος! Γιατί κανένα ἀπό τούς ἀπογόνους τοῦ Ἀδάμ δέν ἀμάρτησε ὅπως ἐγώ σ' Ἐσένα”.

Ὅλοι μας, ἀδελφοί μου, μικροί καί μεγάλοι, ἐνάρετοι καί ἀμαρτωλοί, δίκαιοι καί ἄδικοι, ἄς χτυπᾶμε μέ τά λόγια τοῦ τελώνη, σάν μέ σιδερένιο σφυρί, τήν πύλη τῆς θείας εὐσπλαχνίας. Καί θά μάς ἀνοιχτεῖ, ὅπως ἀνοίχτηκε καί σ' ἐκεῖνον τόν μακάριο, μέ τή χάρη καί τή φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.

Ἀπό τό βιβλίο: “Θησαυρός μετανοίας”

Ἱεράς Μονῆς Παρακλήτου, Ὁρωπός Ἀττικῆς

Πηγή: Ἱερά Μονή Αγίου Ιωάννου Καρέα.

Επιμέλεια: π. Στέφανος Κωστόπουλος (Καθηδρικός Ἱερός Ναός Αγίας Τριάδος Βύρωνος)